

Élie — Nombre douze

Chak fon va leve anlè.

Jeff Pippenger

2023-10-17

Nou toujou ap konsidere Eli kòm yon senbòl pwofetik. Eli te deklare Akab ke pa t ap gen lapli, eksepte sou pawòl li, pandan twa zan.

Eli, moun Tichb ki te soti pami moun Galaad yo, di Akab: Menm jan SENYÈ a, Bondye Izrayèl la, vivan, li menm devan li mwen kanpe a, pa p pral gen lawouze ni lapli pandan ane sa yo, eksepte dapre pawòl mwen. 1 Wa 17:1.

Kris la fè nou konnen nan liv Lik la, ke twa ane yo te an reyalite twa zan e demi.

Epi li di yo: Anverite, mwen di nou, pa gen okenn pwofèt yo aksepte nan pwòp peyi pa l. Men m ap di nou yon verite: te gen anpil vè ann Izrayèl nan jou Eli, lè syèl la te fèmen pandan twa zan ak sis mwa, lè yon gwo grangou te sou tout peyi a; men Eli pa t voye kote okenn nan yo, eksepte Sarepta, yon vil Sidon, kote yon fanm vè. Lik 4:24–26.

Twa zan edmi yo te dewoule nan tan Akab ak Jezabèl, konsa yo idantifye twa zan edmi pwofetik yo depi 538 rive 1798, lè papisite a, ki reprezante kòm Jezabèl nan legliz Tiyatir la, te dirije pandan Mwayennaj Fènwa yo.

Men, mwen gen kèk bagay kont ou, paske ou pèmèt fanm sa a, Jezabèl, ki rele tèt li pwofètès, anseye epi sedui sèvitè m yo pou yo fè imoralite seksyèl epi manje bagay yo te ofri bay zidòl. Mwen te ba li tan pou l repanti de imoralite li a; men li pa t repanti. Gade, m ap jete li sou yon kabann, epi moun k ap fè adiltè avè l yo m ap voye yo nan yon gwo tribilasyon, si yo pa repanti de zèv yo. Epi m ap fè pitit li yo mouri; e tout legliz yo va konnen se mwen menm ki sonde ren ak kè yo; epi m ap bay chak moun nan nou dapre zèv li yo. Revelasyon 2:20–23.

“Espas pou repanti” Jezabèl la te dire twa zan edmi nan epòk Eli a, epi twa zan edmi pwofetik depi 538 rive 1798, pandan Mwayennaj fènwa pèsekisyon papal la. Pinisyon Jezabèl la anvanm ak wa Ewòp yo ki te fè fònikasyon avèk li, se te pou yo jete yo sou yon kabann tribilasyon, epi pou pitit li yo mouri. Te gen nanm fidèl pandan Mwayennaj fènwa yo, ki yo menm tou te jete sou yon kabann tribilasyon, men yo t ap viv. Lè yo te jete sou kabann tribilasyon an, rezilta lavi pou fidèl yo oswa lanmò pou enfidèl yo te depann de “zèv” yo. Kabann tribilasyon fidèl yo te pwodui pasyans ak lavi. Kabann tribilasyon pa yo t ap sispann nan fen twa zan edmi yo, jis anvan Eli te kite Sarèpta pou l bay Akab lòd rasanble tout Izrayèl sou Mòn Kamèl.

“Pèsekisyon legliz la pa t kontinye pandan tout peryòd 1260 ane yo. Bondye, nan mizèrikòd li pou pèp li a, te koutye tan eprèv dife yo a. Lè Sovè a t ap anonse davans ‘gwo tribilasyon’ ki t ap tonbe sou legliz la, li te di: ‘Si jou sa yo pa t vin pi kout, pèsonn pa t ap sove; men poutèt eli yo, jou sa yo va vin pi kout.’ Matye 24:22. Se pa mwayen enfliyan Refòm nan pèsekisyon an te rive sispann anvan 1798.” *The Great Controversy*, 266, 267.

Jijman “kab tribilasyon” an pou papote a t ap “touye pitit li yo ak lanmò,” men jijman “kab tribilasyon” an te gen ladan l yon pwomès lavi pou moun ki gen zèv yo te demontre fidelite yo, jan sa parèt nan lanmò pitit gason vèv Sarepta a.

Epi, apre bagay sa yo, pitit gason fanm nan, mèl kay la, tonbe malad; e maladi li a te tèlman grav, pa t rete okenn souf nan li ankò. Epi li di Eli: Kisa mwen gen pou m wè avè w, ò nonm Bondye? Èske ou vin jwenn mwen pou fè peche m sonje ankò, epi pou fè touye pitit gason m nan? Li di li: Ban m pitit gason ou. Epi li pran l soti nan bra li, li pote l monte nan chanm anwo a, kote li te rete a, epi li kouche l sou pwòp kabann pa l. Epi li kriye nan pye Seyè a, li di: O Seyè, Bondye mwen, èske ou menm tou ou fè malè tonbe sou vèv lakay mwen rete a, lè ou touye pitit gason li? Epi li lonje kò l sou timoun nan twa fwa, li kriye nan pye Seyè a, li di: O Seyè, Bondye mwen, tanpri, fè nanm timoun sa a tounen antre nan li ankò. Seyè a tandè vwa Eli; epi nanm timoun nan tounen antre nan li ankò, epi li reprann lavi. Epi Eli pran timoun nan, li desann avè l soti nan chanm lan antre nan kay la, epi li remèt li bay manman li; epi Eli di: Gade, pitit gason ou vivan. Epi fanm nan di Eli: Kounye a, pa sa mwen konnen ou se yon nonm Bondye, e pawòl Seyè a ki nan bouch ou se verite. 1 Wa 17:17–24.

Vèv la te rekonèt Eli kòm “yon nonm Bondye,” paske “pawòl Seyè a” ki te fè pitit li a retounen viv ankò, se te pawòl “verite” a. Pwosesis twa etap kote Eli te lonje kò l sou pitit gason vèv la, vèv la te konprann li kòm “pawòl” ki te nan bouch Eli a kòm “verite.” Mo ebre ‘emeth’ la, yo tradui nan pasaj la kòm “verite,” epi li reprezante pouvwa kreyatif Alfa ak Omega. Se mo ebre ki fòme ak premye, trèzyèm ak dènye lèt alfabè ebre a, epi li reprezante Pisans ki kapab fè mò yo retounen viv ankò.

Moun ki fidèl yo, menm jan ak moun ki pa t fidèl yo, nan “espas” tan pwobasyon an ki reprezante pa twa zan edmi yo, te resevwa jijman yon “kabann tribilasyon.” Lanmò te rezilta pou pitit klas ki te swiv gwo jennès la, ki te fè fònikasyon epi ki te anseye doktrin payanis yo. Lavi te bay lòt klas la ki te swiv enstriksyon Eli a epi ki te kwè Pawòl “verite” a.

Vèv la te suiv lòd Eli a pou l al chèche kèk dlo pou li epi pou l ba li kèk pen, e obeyisans li anvè pawòl pwofèt la reprezante fidèl yo nan Epòk Fènwa Tiyatir la. (Li vo remake ke lè Eli bay vèv la lòd pou l manje li an premye, epi apre sa pou l manje pitit gason li ak tèt pa li, sa ki reprezante a se ke Eli se premye moun ki resevwa manje a pou l manje. Se li menm ki premye resevwa mesaj la, epi apre sa legliz la.) Yo fè nou konnen ke zèv fidèl yo te pi gran nan fen an pase nan kòmansman an.

Epi pou anj legliz ki nan Tiyatir la ekri: Men sa Pitit Bondye a di, li menm ki gen je l tankou yon flanm dife, e pye l yo tankou kwiv byen rafine; Mwen konnen zèv ou yo, lanmou ou, sèvis ou, lafwa ou, pasyans ou, ak zèv ou yo; e dènye zèv yo pi plis pase premye yo. Revelasyon 2:18, 19.

Fidèl yo te manifeste bon “zèv” pandan “espas” yo te bay papasite a pou l repanti, men zèv yo nan dènye tan an te “plis pase premye yo.” Pandan “espas” la t ap rive nan bout li, Kris te voye zetwal maten Refòm nan, ki te kòmanse travay pou yo pa t soufri papasite a ankò, li menm ki te anseye legliz la “fè fònikasyon, epi manje bagay yo te ofri bay zidòl.”

Epi sila ki va genyen laviktwa a, e ki va kenbe zèw mwen yo jouk nan fen an, m ap ba li pouvwa sou nasyon yo: Epi li va dirije yo avèk yon baton fè; menm jan veso yon bès potri yo kraze an miyèt moso: menm jan mwen menm tou mwen resevwa sa nan men Papa m. Epi m ap ba li zetwal maten an. Moun ki gen zòrèy, se pou li tandè sa Lespri a ap di legliz yo. Revelasyon 2:26–29.

Kris te gen “kèk bagay kont” fidèl yo nan kòmansman “espas” yo te bay papisite a pou l repanti, paske yo te kite Jezabèl la, “ki rele tèt li yon pwofètès, anseye epi sedui sèvitè m yo pou yo fè fònikasyon, epi manje bagay yo ofri an sakrifis bay zidòl.” Men, nan fen “espas” la, fidèl yo t ap sispann kite papisite a kontinye sediksyon li yo.

“Nan katòzyèm syèk la, nan Angletè, leve ‘zetwal maten Refòm nan.’ John Wycliffe te anonse refòm nan, pa pou Angletè sèlman, men pou tout lakrentyanite. Gwo pwotestasyon kont Wòm yo te pèmèt li fè a pa t janm dwe fèmen bouch li. Pwotestasyon sa a te louvri batay la ki te dwe mennen nan liberasyon moun endividyèl yo, legliz yo, ak nasyon yo.” The Great Controversy, 80.

Manje sèvitè Bondye yo manje a, se doktrin oswa mesaj yo resevwa. Fònikasyon se lè legliz la sèvi ak pouvwa leta pou reyalize fòsman doktrin idolatr li yo. Pandan “tan” yo te bay Jezabèl pou l repanti, legliz la te kouri al nan dezè a pou pwoteksyon.

Epi fanm nan kouri al nan dezè a, kote li gen yon plas Bondye te prepare pou li, pou yo nourri li la pandan mil desan swasant jou.... Epi yo te bay fanm nan de zèl yon gwo malfini, pou li te ka vole al nan dezè a, nan plas pa li, kote yo nourri li pandan yon tan, ak tan, ak mwatye yon tan, byen lwen fas sèpan an. Epi sèpan an voye dlo soti nan bouch li tankou yon gwo kouran dèyè fanm nan, pou li te ka fè gwo kouran an pote l ale. Men tè a te ede fanm nan; tè a louvri bouch li, epi li vale gwo kouran dragon an te voye soti nan bouch li a. Revelasyon 12:6, 14–16.

Pandan tan pèsèkasyon Jezabèl ak Akab la, Abdya te reprezante pwoteksyon dezè a te bay pandan tan dominasyon papal la.

Ahab rele Obadja, ki te gouvènè lakay li. (Kounye a, Obadja te gen yon gwo lakrentif pou Senyè a; paske sa te rive konsa: lè Jezabèl t ap detwi pwofèt Senyè a yo, Obadja te pran san pwofèt, li te kache yo pa gwoup senkant nan yon twou wòch, epi li te ba yo pen ak dlo.) 1 Wa 18:3, 4.

Travay Abdya a, lè li t ap kache pwofèt yo pa gwoup senkant nan twou wòch, se senbòl plas ki nan dezè a Bondye te prepare pou nourri fidèl yo, sila yo ki te refize manje doktrin papote a e ki te refize tou aksepte relasyon enpi a, ki te reprezante pa fònikasyon li avèk wa Ewòp yo. Peryòd tan kote Eli te resevwa direksyon pou l al jwenn vèv Sarepta a pou manje ak pwoteksyon kont Jezabèl ak Akab, se te menm peryòd tan legliz la te kouri al nan dezè a, epi plas Bondye te prepare pou yo a te reprezante pa travay Abdya a.

Kote kachèt Eli nan Sarepta, yo rele l “Zarephath” an ebre, vle di pirifikasyon. Lè tan yo te bay Jezabèl pou l repanti a te fini, Eli al jwenn Obadya epi li mande Akab pou rele tout Izrayèl sou Kamel.

Pandan Abdias t ap mache sou wout la, men Eli te rankontre li; li rekonèt li, li lage kò l fas atè, epi li di: Èske se ou menm, mèt mwen Eli? Li reponn li: Se mwen menm; ale, di mèt ou a: Men Eli la. 1 Wa 18:17, 18.

Tan Eli avèk vèv Sarepta a senbolize Mwayennaj Fènwa yo. Nan istwa Eli ak vèv la, li t ap ranmase de branch bwa, paske li te prèt pou l mouri. Yon vèv nan pwofesi se yon legliz, epi li te reprezante legliz ki te nan dezè a ki te prèt pou l mouri.

Epi pou zanj legliz ki nan Sardis la, ekri: Men sa sa li menm ki gen sèt Lespri Bondye yo ak sèt zetwal yo di: Mwen konnen zèv ou yo, ke ou gen non ou vivan, men ou mouri. Veye, epi fòtifye bagay ki rete yo, sa yo ki prèt pou mouri; paske mwen pa jwenn zèv ou yo pafè devan Bondye. Revelasyon 3:1, 2.

Li t ap “ranmase de ti bwa”, epi li t ap prepare pou lanmò li lè Eli entèwonp li.

Epi pawòl Senyè a te vin jwenn li, li di: Leve, ale Sarefat, ki pou Sidon, epi rete la; gade, mwen bay yon vèv ki la lòd pou soutni ou. Se konsa li leve, li ale Sarefat. Lè li rive bò pòtay lavil la, men vèv la te la ap ranmase bwa; li rele li, li di: Tanpri, pote yon ti dlo ban mwen nan yon veso, pou m bwè. Pandan li t apral chèche l, li rele li ankò, li di: Tanpri, pote yon ti moso pen ban mwen nan men ou. Epi li di: Menm jan Senyè a, Bondye pa w la, vivan, mwen pa gen okenn gato, men sèlman yon ponyen farin nan yon barik, ak yon ti lwil nan yon krich; epi, gade, m ap ranmase de moso bwa, pou m antre prepare sa pou mwen ak pitit gason m nan, pou nou manje l, epi mouri. 1 Wa 17:8–12.

Vèv Sarepta a t ap ranmase “de bwa.” Vèv la reprezante moun fidèl yo nan tan Jezabèl la. Pitit gason li reprezante sila yo ki, pandan peryòd listwa Tiyatir la, te mouri avèk pwomès pou yo resisite nan premye rezirèksyon an.

Epi mwen wè twòn, e yo te chita sou yo, epi jijman te bay yo; epi mwen wè nanm moun yo te koupe tèt yo poutèt temwayaj Jezi a, ak poutèt pawòl Bondye a, e ki pa t adore bèt la, ni imaj li a, ni yo pa t resevwa mak li sou fwon yo, oswa nan men yo; epi yo te viv ankò e yo te gouvènè avèk Kris la pandan mil an. Men rès mò yo pa t viv ankò jouk lè mil an yo te fini. Sa a se premye rezirèksyon an. Benediksyon ak sentete pou moun ki gen pati nan premye rezirèksyon an: sou moun sa yo dezyèm lanmò a pa gen okenn pouvwa, men yo pral prèt Bondye ak Kris la, epi yo pral gouvènè avèk li pandan mil an. Revelasyon 20:4–6.

Vèv la tou reprezante kèk nan Sardis yo, ki te diy e yo te resevwa rad blan.

Ou gen kèk non menm nan Sardis ki pa t sal rad yo; e y ap mache avè m an blan, paske yo diy. Moun ki va genyen batay la, se li menm ki va abiye an rad blan; e mwen p ap efase non li nan liv lavi a, men m ap konfese non li devan Papa m, ak devan zanj li yo. Revelasyon 3:4, 5.

Moun ki te nan katriyèm legliz Tiyatir la, ki te mouri avèk fidelite, e ke pitit gason vèv la te reprezante, yo te resevwa rad blan nan senkyèm sele a.

Lè li ouvri senkyèm sele a, mwen wè anba lotèl la nanm moun yo te touye poutèt pawòl Bondye a ak poutèt temwayaj yo te kenbe a. Yo rele ak yon gwo vwa, yo di: Jouk ki lè, o Seyè, ki sen e ki veritab, ou p ap jije ni vanje san nou sou moun ki rete sou tè a? Yo bay chak youn

nan yo yon rad blan; epi yo di yo pou yo repoze yo ankò pou yon ti tan, jiskaske konpayon yo ki nan menm sèvis la ansanm ak frè yo, ki t ap gen pou yo touye menm jan ak yo, ta vin ranpli. Revelasyon 6:9–11.

Matir Laj Fènwa yo te resevwa rad blan, epi yo te jwenn lòd pou yo repoze nan tonm yo, jiskaske yon lòt gwoup matir pap yo ta pral touye, menm jan yo menm yo te touye a. Pap la te asasinen yo pandan yon peryòd twa ane edmi, epi yo te pwomèt yo ke finalman pap la t ap resevwa jijman; men sa pa t ap fèt toutotan yon dezyèm gwoup matir pap yo pa t ankò asasinen, pandan kriz lwa dimanch ki pral vini byento a. Sè White mete demann matir yo pou jijman sou pap la an koneksyon ak de pasaj nan liv Revelasyon an.

“Lè senkyèm sele a te louvri, Jan, Revelatè a, nan vizyon, te wè anba lotèl la gwoup moun ki te touye poutèt Pawòl Bondye a ak temwayaj Jezi Kris la. Apre sa, te vini sèn yo dekri nan dizwityèm chapit Revelasyon an, lè moun ki fidèl e verite yo rele sòti nan Babilòn. [Revelation 18:1–5, quoted.]” Manuscript Releases, volume 20, 14.

Revelasyon dizwit, vèsè youn rive senk, reprezante de vwa vèsè youn ak vèsè kat yo. Dezyèm vwa a se apèl pou soti lavil Babilòn, epi li make kòmansman pèsekisyon lwa dimanch lan, lè mouvman pwisan twazyèm zanj lan rele lòt twoupo Bondye a soti lavil Babilòn. Li mete pasaj senkyèm sele a tou nan ouvèti setyèm sele a.

“[Revelation 6:9–11 quoted]. Men kèk sèn yo te prezante devan Jan ki pa t yon reyalite, men sa ki t ap rive nan yon peryòd tan nan lavni.

» Apocalypse 8:1–4 cité. » Manuscript Releases, volume 20, 197.

Nan Revelasyon chapit uit, vèsè youn rive kat, setyèm sele a louvri.

Epi lè li te louvri setyèm so a, te gen silans nan syèl la pandan anviwon yon demi èdtan. E mwen wè sèt zanj ki te kanpe devan Bondye; e yo te resevwa sèt twonpèt. Epi yon lòt zanj vini, li kanpe bò lotèl la, avèk yon lansanwa annò; e yo ba li anpil lansan, pou l ofri l ansanm ak lapriyè tout sen yo sou lotèl annò ki te devan twòn nan. E lafimen lansan an, ki te monte ansanm ak lapriyè sen yo, moute devan Bondye soti nan men zanj lan. Revelasyon 8:1–4.

Priyè mati yo nan Mwayennaj Fènwa yo, ki nan senkyèm sele a ap mande pou Bondye pote jijman sou jennès ki fè fònikasyon avèk wa latè yo, monte “devan Bondye,” lè setyèm sele a louvri. Enspirasyon mete ouvèti setyèm sele a an akò avèk dezyèm vwa nan Revelasyon dizwit la, paske se nan dezyèm vwa a Bondye sonje inikite li yo, epi lè sa a li double jijman li. Yon fwa pou mati Mwayennaj Fènwa yo, epi yon fwa pou beny san kriz lwa dimanch lan.

Epi mwen tandè yon lòt vwa soti nan syèl la, ki t ap di: Soti nan li, pèp mwen an, pou nou pa patisipe nan peche li yo, e pou nou pa resevwa nan kalamite li yo. Paske peche li yo rive jouk nan syèl la, epi Bondye sonje inikite li yo. Rann li menm jan li te rann nou an, epi ba li doub selon zèv li yo: nan gode li te plen an, plen pou li doub. Revelasyon 18:4–6.

Kèk moun nan Sardis yo ki pa t sal rad yo, reprezante sila yo ki te sòti nan istwa Tiyatir la ki te fini an 1798. Yo reprezante pa vèv Sarepta a, yon vèv ki t ap ale nan maryaj la an 1844.

“Vini Kris la kòm gran prèt nou an nan kote ki pi sen an, pou netwaye sanktyè a, jan sa parèt nan Danyèl 8:14; vini Pitit lòm nan bò kote Ansyen Jou yo, jan sa prezante nan Danyèl 7:13; epi vini Senyè a nan tanp pa li a, jan Malachi te anonse davans, se deskripsyon menm evènman an; e sa reprezante tou pa vini nèg marye a nan maryaj la, jan Kris dekri sa nan parabòl dis vyèj yo, nan Matye 25.” The Great Controversy, 426.

Vèv la t ap prepare dènye soupe li anvan lanmò li, lè Eli te bay li lòd pou l sèvi li. Li reprezante ti kantite fidèl yo nan Tiyatir, k ap pase pou antre nan ti kantite fidèl yo nan Sardis ki t ap ranmase “de bwa” pou yon “dife”.

“de baton yo” reprezante toude kay Izrayèl tan lontan yo, ki te pilonnen anba pye payanis epi apre sa papalis, men ki te dwe rasanble ansanm epi ini kòm “yon sèl baton,” nan listwa 1798 rive 1844.

Seyè a pale avè m ankò, li di m: Anplis, ou menm, pitit lòm, pran yon baton, epi ekri sou li: Pou Jida, ak pou pitit Izrayèl yo, konpayon li yo. Apre sa, pran yon lòt baton, epi ekri sou li: Pou Jozèf, baton Efrayim nan, ak pou tout kay Izrayèl la, konpayon li yo. Epi mete yo ansanm, youn ak lòt, pou yo vin yon sèl baton; epi yo pral vin yon sèl nan men ou. Lè pitit pèp ou a va pale avè w, y ap di: Èske ou p ap fè nou konnen sa bagay sa yo vle di? Di yo: Men sa Seyè Bondye a di: Gade, m ap pran baton Jozèf la, ki nan men Efrayim, ansanm ak branch fanmi Izrayèl yo, konpayon li yo; m ap mete yo avè l, wi, ansanm ak baton Jida a, epi m ap fè yo tounen yon sèl baton, e yo pral yon sèl nan men mwen. Baton ou ekri sou yo yo pral nan men ou devan je yo. Epi di yo: Men sa Seyè Bondye a di: Gade, m ap pran pitit Izrayèl yo pami nasyon yo kote yo te ale a, m ap rasanble yo toupatou, epi m ap mennen yo tounen nan pwòp peyi pa yo. M ap fè yo tounen yon sèl nasyon nan peyi a sou mòn Izrayèl yo; yon sèl wa pral wa pou yo tout; yo p ap de nasyon ankò, ni yo p ap janm divize an de wayòm ankò. Yo p ap sal tèt yo ankò ak zidòl yo, ni ak bagay abominab yo, ni ak okenn nan transgresyon yo; men m ap delivre yo soti nan tout kote yo te rete kote yo te peche yo, epi m ap pirifye yo; konsa yo pral pèp mwen, e mwen menm m ap Bondye yo. David, sèvitè m nan, pral wa sou yo; epi yo tout pral gen yon sèl bèje. Yo pral mache nan jijman mwen yo, y ap obsève lwa mwen yo, epi y ap pratike yo. Yo pral rete nan peyi mwen te bay Jakòb, sèvitè m nan, kote zansèt nou yo te rete a; yo pral rete ladan l, yo menm, ak pitit yo, ak pitit pitit yo pou tout tan; epi David, sèvitè m nan, pral chèf yo pou tout tan. Anplis, m ap fè yon alyans lapè avèk yo; sa pral yon alyans etènèl avèk yo. M ap tabli yo, m ap fè yo anpil anpil, epi m ap mete sanktyè mwen an nan mitan yo pou tout tan. Tant mwen an tou pral avèk yo; wi, mwen pral Bondye yo, epi yo pral pèp mwen. Epi nasyon yo pral konnen se mwen menm, Seyè a, ki sanktifye Izrayèl, lè sanktyè mwen an nan mitan yo pou tout tan. Ezekeyèl 37:15–28.

Lè Eli kite Sarepta pou l rele Akab ak tout Izrayèl sou mòn Kamèl, legliz vèv la ki te kouri al nan dezè a t ap ranmase de bwa pou dife ki pirifye vèv la davans anvan maryaj la, 22 oktòb 1844.

Ranmasaj de bwa sa yo se ranmasaj mouvman Millerit la ki akonpli nan dènye peryòd swasant-senk ane yo idantifye nan Ezayi sèt. Wayòm nò a te sibi madichon Moyiz la depi 723 av. J.-K. rive 1798, epi wayòm sid la te sibi menm madichon an depi 677 av. J.-K. jouk 1844. An 1844, desandan espiritiyèl de nasyon literal sa yo te rasanble ansanm kòm yon sèl bwa, oswa yon sèl nasyon.

Si pa gen anyen lòt, Ezekyèl defini de baton yo kòm de nasyon, ki vin tounen yon sèl nasyon.

Paske tèt Siri a se Damas, e tèt Damas la se Rezin; e anndan swasannsenk ane, Efrayim pral kraze, pou l pa yon pèp ankò. E tèt Efrayim nan se Samari, e tèt Samari a se pitit gason Remalya. Si nou pa kwè, se sèten nou p ap kanpe fèm. Ezayi 7:8, 9.

Si nous ne croyons pas à la prophétie de soixante-cinq ans, nous ne serons pas affermis.

N ap kontinye prezante senbolis Eli a nan atik kap vini an.